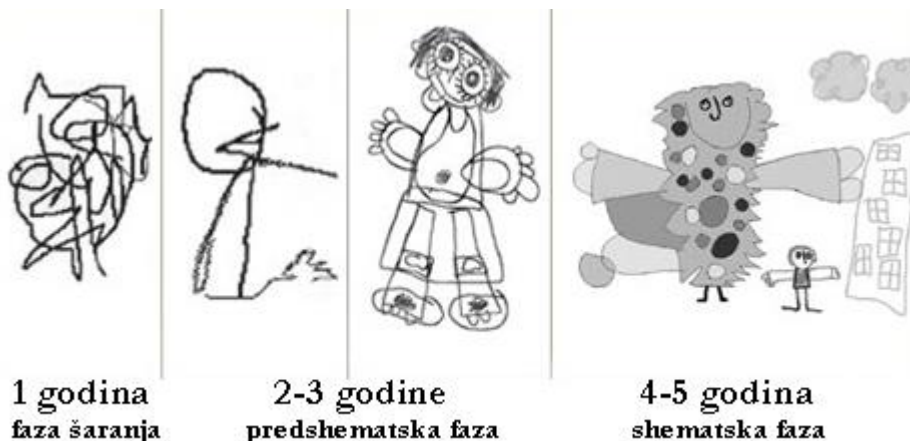

DJEČJI CRTEŽ KAO KOMUNIKACIJSKO SREDSTVO DJETETA I ODRASLIH

Razumijevanje djeteta, osluškivanje poruka i signala koje nam šalje kroz svoj likovni izričaj, ključni je motiv komunikacije kroz likovnost. Kreativnost kao odgojna vrijednost predstavlja osnovu razvoja djeteta u inicijativnu i inovativnu osobu.

Praćenje ranog razvoja likovnosti otkriva da već prvi pokušaji likovnog izražavanja donose poruku koju nam dijete šalje, a tiče se spoznaja o životu koje je upravo otkrilo. U svojim prvim pokušajima crtanja ljudi, dijete koristi jednostavne simbole - kružice i crte, gdje kružice označavaju oči, a horizontalne crte usta. Time nam dijete poručuje da ono s ljudima komunicira govorom i vizualno i da mu je to trenutno najvažniji oblik komunikacije. Pas dobiva i tijelo, jer djetetova komunikacija sa psom uključuje i taktilne osjete. Samo nekoliko mjeseci kasnije, dijete shvaća da ljudsko tijelo ima drukčiji položaj, pa crtajući čovjeka koristi okomitu liniju za položaj ljudskog tijela. Tako jasno naglašava razliku između različitih pojavnosti života, crtajući psu horizontalnu, a čovjeku okomitu liniju tijela.

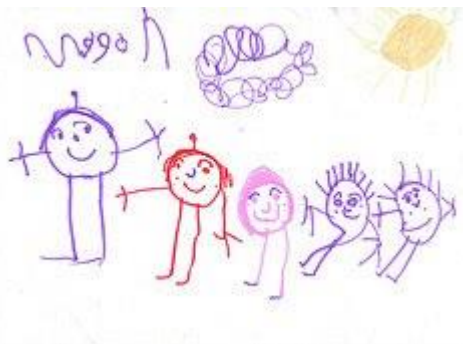
Daljnji razvoj spoznaje o ljudima događa se u pojavi tzv. glavonožaca, koji predstavljaju vizualnu percepciju tijela gledanu odozgo u skraćenoj perspektivi. Glavonošci se nalaze naizgled razbacani u prostoru i predstavljaju veseli konglomerat. Taj konglomerat govori o djetetovu shvaćanju prostora- još uvijek ne postoji linija tla, pa dijete, neopterećeno prostorom, raspoređuje likove svuda po papiru.

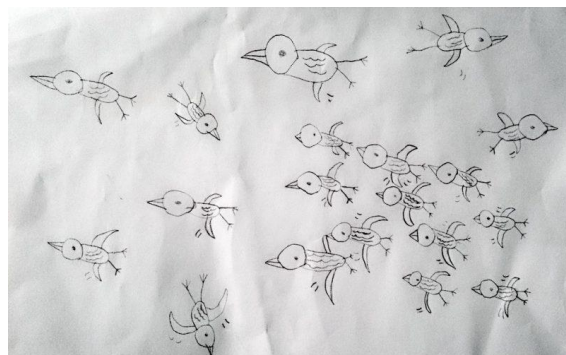
Osim fizičkog, dijete zanima i emocionalni aspekt. Svoj odnos s likovima iz priče ili stvarnog života, dijete ima potrebu izraziti crtežom. Ti crteži nastaju spontano i snažni su nositelji poruka koje dijete šalje odraslima.

Dijete je cjelovito biće koje jednako zanima fizički, emocionalni i socijalni aspekt življenja. U crtežu obitelji možemo uočiti različitost u likovnom izričaju - crteži se razlikuju po izgledu i po složenosti simbola koje dijete koristi. Dijete kroz crtež obitelji jasno naglašava uloge koje pojedini članovi imaju, ali određuje i svoje mjesto u obitelji. Ponekad dijete socijalni aspekt življenja (npr. posjet

kazalištu) koristi za likovnu interpretaciju njemu zanimljivog detalja. Tako će crtajući scenu, naročitu pažnju posvetiti stolicama i položaju djece u njima, šaljući nam poruku da je njegovu pažnju zaokupilo nešto što nam se taj tren nije činilo toliko važno.

Promatrajući ptice, dijete uči izdvajajuće karakteristike ptičje vrste - ono je istraživač i aktivni stvaratelj znanja. Uočava da ptice lete i pri tom moraju promijeniti položaj tijela u horizontalni, te da se bitno razlikuju od ljudi i izgledom i mogućnostima. Dječji crtež će nam otkriti koje dileme muče dijete, a vezane su uz različite pojavnosti života.

Dijete je kreativno biće - ono pronalazi različita likovna rješenja za probleme poput treće dimenzije. Tako će, crtajući odjevni predmet, ostaviti prazan prostor tamo gdje nije sigurno koje likovno rješenje upotrijebiti. Taj prazan prostor poruka je odgajatelju o razvojnim mogućnostima djeteta i jasan signal da dijete duboko promišlja o onome što crta ili slika.

Djeca iste kronološke dobi različito se likovno izražavaju, oslobođena predrasude da nešto čine krivo. Rado slijede postavke kreativnosti - razmišljati jednostavno, izaći iz okvira, ne postoji nemoguće, ne odustajati. Odgajatelji također izlaze iz okvira, shvaćajući da djeca imaju različitu razvojnu liniju i podržavajući njihova nastojanja.

Pripremila

Gordana Patarčec - stručni suradnik pedagog